

ارائه گزارش توسط یان کوبیش، نماینده ویژه سرمنشی

برای افغانستان، به شورای امنیت ملل متحد، ۱۹ سپتمبر ۲۰۱۳

صبح بخیر آقای رئیس، اعضای محترم شورای امنیت،

هفته گذشته، نخستین پیروزی افغانستان در یک رقابت بین‌المللی فوتبال، موجی از جشن‌ها و شادمانی‌های پرشور را در پی یک دستاورد تاریخی برانگیخت. در نمادی از وحدت ملی و غرور ملی، جاده‌ها مملو از جمعیت‌هایی شد که با رقص و برافراشتن پرچم‌ها به جشن و پایکوبی پرداختند. پس از دهه‌ها جنگ که ساختارهای نهادی و بافت اجتماعی کشور را ویران ساخته بود، قهرمانی در مسابقات فدراسیون فوتبال جنوب آسیا نشانه‌ای امیدبخش از بازگشت تدریجی افغانستان به وضعیت عادی و دستیابی به موفقیت در عرصه بین‌المللی به‌شمار می‌رفت.

سه ماهی که از آخرین حضورم در برابر شما می‌گذرد، شاهد پیشرفت‌هایی در روندهای گذار سیاسی و امنیتی افغانستان بوده‌ام. چالش‌های قابل‌ملاحظه همچنان پابرجاست و وضعیت نیز بی‌ثبات می‌باشد؛ با این حال، تلاش‌ها در مسیر درست قرار دارد.

در این دوره، من شخصاً تمرکز ویژه‌ای بر مسائل منطقه‌ای داشته‌ام. این امر، اهمیت حیاتی حمایت و تعامل همسایگان و کشورهای نزدیک به افغانستان را به رسمیت می‌شناسد. ثبات و پایداری نهایی روندهای گذار، به این حمایت و تعامل وابسته است.

من همراه با سرمنشی به اسلام‌آباد سفر نمودم تا با رهبری جدید پاکستان دیدار و گفت‌وگو نمایم. همچنان، به نمایندگی از سرمنشی، در مراسم تحلیف رئیس‌جمهور جدید ایران و در نشست شورای سران کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای در قرغیزستان اشتراک کردم. علاوه بر آن، سفرهای کاری به تاجیکستان، روسیه، هند و چین نیز انجام دادم.

آقای رئیس،

بخش پنجم، که آخرین بخش روند گذار امنیتی به‌شمار می‌رفت، درست یک روز پیش از آخرین گزارش‌دهی من اعلام گردید.

از آن زمان به این سو، رویدادهای امنیتی در مقایسه با سال ۲۰۱۲ افزایش یافته است؛ اما به سطح بی‌سابقه سال ۲۰۱۱ نرسیده است. کارزار خونریزی از سوی عناصر مخالف دولت، عمدتاً افغان‌ها را هدف قرار داده است—اعم از نیروهای یونیفورم‌پوش و غیرنظامیان—از جمله در ولسوالی‌هایی که پیش از این آرام‌تر به‌شمار می‌رفتند. با این حال، آنان نتوانسته‌اند به پیروزی قابل‌ملاحظه نظامی دست یابند. بخش عمده خشونت‌ها در مناطق دور از ساحات پرجمعیت رخ می‌دهد.

اردوی ملی و پولیس افغانستان در برابر چالش‌های ناشی از گذار امنیتی، شجاعت و توانمندی فزاینده‌ای از خود نشان داده‌اند. آنان به‌گونه روزافزون به توانایی‌های خویش اعتماد می‌کنند و، با وجود تلفات سنگین در صفوف‌شان، برای کسب اعتماد مردم تلاش می‌ورزند. از ما نیز خواسته می‌شود که به آنان اعتماد نماییم.

در دیدارهای اخیرم با مقامات ارشد نظامی افغانستان، خرسند شدم که شنیدم نهادینه‌ساختن اعتماد عمومی نسبت به ظرفیت و انسجام اردو، به‌عنوان یک اولویت نهادی شناخته شده است.

با این حال، توانمندی‌های نیروهای امنیتی افغانستان هنوز به‌گونه کامل توسعه نیافته و کاملاً پایدار نگردیده است. جنرال دانفورد، قوماندان آیساف، اخیراً اظهار داشت که برای توانمندسازی عملیات کاملاً مستقل، حمایت بین‌المللی دست‌کم برای پنج سال آینده مورد نیاز خواهد بود.

من از موافقت‌نامه‌های متعدد مشارکت دوجانبه که اکنون تعهدات چندجانبه مطرح‌شده در شیکاگو را پشتیبانی می‌کند، استقبال می‌نمایم. این موافقت‌نامه‌ها نشان‌دهنده جدیت و ماهیت درازمدت حمایت بین‌المللی می‌باشد.

آقای رئیس،

انتخابات سال ۲۰۱۴ همچنان در محور حیات سیاسی افغانستان قرار دارد. به‌گونه گسترده‌تر، انتقال باثبات رهبری از طریق برگزاری به‌موقع انتخابات، مطابق با قانون اساسی، برای تحقق سایر اهداف، امری محوری و اساسی به‌شمار می‌رود.

رئیس‌جمهور کرزی اخیراً بار دیگر تأکید نمود که انتخابات برگزار خواهد شد و تصریح کرد که "حفظ قدرت بدون برگزاری انتخابات، مشروعیت نظام را با پرسش‌هایی مواجه خواهد ساخت".

در سه ماه گذشته، پیشرفت‌های قابل‌ملاحظه‌ای در آمادگی‌های تخنیکی صورت گرفته است. این پیشرفت‌ها شامل تصویب دو قانون کلیدی، تعیینات در دو نهاد مستقل مدیریت انتخاباتی، و آغاز روند به‌روزرسانی

ثبت نام رأی دهندگان در سطح ولسوالی‌ها می‌باشد. تمدید شش هفته‌ای روند ثبت نام، به تضمین مشارکت حداکثری، از جمله مشارکت زنان، کمک خواهد کرد.

شتاب در روند ثبت نام پس از ماه رمضان سبب شده است که بیش از یک میلیون کارت جدید رأی‌دهی صادر گردد که نزدیک به ۳۰ درصد آن برای زنان بوده است. این ارقام همچنان به گونه پیوسته رو به افزایش است.

از توجهی که مقامات افغان به تأمین امنیت انتخابات مبذول می‌دارند، استقبال می‌نمایم. در این مقطع، بهبود هماهنگی میان نهادهای امنیتی؛ انجام ارزیابی‌های جامع و معتبر امنیتی؛ طرح‌ریزی و تطبیق تدابیر کاهش خطر؛ و تقویت اعتماد بیشتر از طریق آگاهی‌دهی عامه، امری ضروری می‌باشد.

بار دیگر، رئیس‌جمهور کرزی تصریح نموده است که "هر انتخاباتی بهتر از نبود انتخابات است. ما نمی‌توانیم انتخابات را به ملاحظات امنیتی به تأخیر اندازیم".

با آغاز روند ثبت نام نامزدان در اوایل این هفته، رقابت سیاسی رسماً آغاز گردیده است. لازم است دیدگاه‌های روشن در مورد آینده افغانستان مطرح گردد تا رأی‌دهندگان بتوانند انتخاب آگاهانه خود را انجام دهند. باید از هرگونه توسل مستقیم یا غیرمستقیم به منافع محدود قومی یا جناحی خودداری صورت گیرد. انتقال دموکراتیک صلاحیت سیاسی باید به تحکیم وحدت ملی کمک نماید.

ایجاد فضای رقابتی برابر، از جمله دسترسی مساوی به منابع دولتی و همچنان توازن در پوشش رسانه‌ای، از جنبه‌های مهم یک روند عادلانه خواهد بود و به تضمین نتیجه‌ای کمک خواهد کرد که به گونه گسترده مورد پذیرش قرار گیرد.

نگرانی‌ها در مورد پیشرفت کند در ایجاد چارچوب حقوقی مناسب برای رسانه‌ها، به ویژه در این دوره انتخاباتی، رو به افزایش است. قانون حق دسترسی به اطلاعات و قانون رسانه‌ها هر دو با تأخیر مواجه شده‌اند؛ در حالی که افزایش خشونت علیه خبرنگاران نیز مشاهده می‌گردد.

آزادی مطبوعات یکی از داستان‌های موفقیت در افغانستان به شمار می‌رود و باید مورد حفاظت قرار گیرد.

آقای رئیس،

در سراسر منطقه، درک فزاینده‌ای نسبت به ضرورت تعامل سازنده دوجانبه و چندجانبه با افغانستان شکل گرفته است. به نظر می‌رسد ماهیت فراملی چالش‌ها — از جمله بی‌ثباتی، تروریسم، بی‌جاشدن جمعیت و مواد

مخدر — و همچنان فرصت‌ها — در عرصه‌های تجارت، زیربنا و اتصال منطقه‌ای — مورد درک قرار گرفته است.

از نشانه‌ها و تعاملات مثبت اولیه از سوی رهبری‌های جدید در ایران و پاکستان استقبال می‌نمایم.

سفر رئیس‌جمهور کوزی به اسلام‌آباد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود. به نظر می‌رسد لحن تازه‌ای در روابط در حال شکل‌گیری است که به کاهش کسری اعتماد کمک می‌نماید.

این موضوع با اظهارات سرتاج عزیز، مشاور صدراعظم پاکستان، نیز تأیید گردید؛ جایی که وی بر تلاش‌های صادقانه برای تسهیل روند صلح به‌رهبری و مالکیت افغان‌ها تأکید نمود. او اظهار داشت که پاکستان در افغانستان طرف مورد ترجیح ندارد و سیاست آن، سیاست "عدم مداخله" است.

مقامات افغان نیز نسبت به همکاری بهتر با دولت جدید پاکستان "محتاطانه امیدوار" می‌باشند.

تدابیر اعتمادساز، از جمله در عرصه انکشاف اقتصادی، می‌تواند از طریق منافع مشترک و رفاه همگانی، به اعتمادسازی کمک نماید.

روند استانبول همچنان یک تلاش ارزشمند منطقه‌ای به‌شمار می‌رود که افغانستان را در جایگاه واقعی آن، یعنی در "قلب آسیا"، قرار می‌دهد. چشم‌به‌راه نشست روز دوشنبه در این‌جا، در نیویارک، هستم تا در مورد پیشرفت‌های صورت‌گرفته پس از نشست آلماتی آگاهی حاصل نمایم. همچنان از آمادگی‌های جمهوری خلق چین برای میزبانی نشست وزیران در سال ۲۰۱۴ استقبال می‌نمایم. جدیت بیچینگ در این زمینه، در جریان سفر اخیرم به‌روشنی برجسته گردید.

سازمان همکاری شانگهای نیز در حال آماده‌سازی جایگاه خود برای ایفای نقش فزاینده در حمایت از افغانستان است. در نشست سران کشورهای عضو این سازمان در ماه جاری، علاقه‌مندی روشنی برای فراتر رفتن از نگرانی‌ها و ابراز تشویق‌ها نسبت به وضعیت پس از سال ۲۰۱۴ مشاهده گردید. تأکید اصلی، بیشتر بر مسئولیت‌های مشترک، با افغانستان و جامعه گسترده‌تر بین‌المللی، در راستای تضمین راه‌حل‌های پایدار بود؛ از جمله از طریق افزایش تعامل کشورهای منطقه.

در واقع، در جریان سفرهای منطقه‌ای من، به‌روشنی درک گردید که راه‌حل‌های سیاسی، کلید دستیابی به صلح، امنیت و رفاه اقتصادی پایدار در افغانستان و منطقه خواهد بود. در کوتاه‌مدت، برای افغانستان این امر به معنای برگزاری انتخاباتی است که به انتقال مشروع و مسالمت‌آمیز قدرت بینجامد. به‌گونه گسترده‌تر، این روند باید شامل آغاز هرچه زودتر گفت‌وگوها در مورد صلح و مصالحه نیز باشد.

ملل متحد همچنان از ضرورت گفت‌وگو حمایت می‌نماید. ما امیدواریم که شیوه‌ها و ترتیبات جدید مورد قبول طرفین، هرچه زودتر مورد توافق قرار گیرد.

آقای رئیس،

مواد مخدر همچنان یک مشکل کلیدی در افغانستان و فراتر از آن باقی مانده است. سروی سالانه وزارت مبارزه با مواد مخدر و دفتر ملل متحد در امور مواد مخدر و جرم نشان داد که در سال ۲۰۱۲ کشت چرس کاهش یافته است؛ هرچند افزایش حاصل‌دهی باعث افزایش تولید گردیده است. من از ارزیابی‌هایی که نشان می‌دهد امسال بار دیگر شاهد افزایش قابل‌ملاحظه در کشت تریاک و ادامه کاهش ولایات "عاری از کوکنار" خواهیم بود، به شدت نگران هستم.

افغانستان هم‌اکنون با فاصله بسیار زیاد، بزرگ‌ترین مرکز تولید تریاک در جهان است. این مسئله موضوعی نیست که بتوان آن را به گونه جداگانه و محدود بررسی کرد. مواد مخدر هم منبع و هم نشانه خشونت و ضعف نهادی است و تمامی عرصه‌ها: سیاسی، اقتصادی و امنیتی را تهدید می‌کند.

دهقانان بر اساس امنیت غذایی، دسترسی به بازارها و دسترسی به عواید غیرزراعتی تصمیم می‌گیرند که چه چیزی کشت نمایند. بنابراین، ضروری است که مبارزه با مواد مخدر در سیاست‌های زراعتی به گونه فراگیر ادغام گردد.

در مراحل بالاتر زنجیره ارزش، قاچاق مواد مخدر موجب گسترش فساد، بازارهای سیاه و ناامنی می‌گردد؛ امری که خطر تضعیف بنیان‌های اساسی دولت را در پی دارد. توجه مجدد به ادغام تلاش‌های مبارزه با مواد مخدر در تمام بخش‌ها، امری ضروری می‌باشد. در نهایت، این موضوع به اراده سیاسی بستگی دارد؛ اراده‌ای از سوی مقامات افغان، شرکای منطقه‌ای و تمویل‌کنندگان بین‌المللی.

آقای رئیس،

ناوی پیلا، کمیشنر عالی حقوق بشر ملل متحد، این هفته در کابل حضور داشت و با رئیس‌جمهور کززی، مقامات ارشد، همچنان نمایندگان جامعه مدنی و فعالان حقوق بشر دیدار نمود.

خانم پیلا پیشرفت‌های قابل ستایش در برخی عرصه‌های حقوق بشر و تعهد رئیس‌جمهور کززی را یادآور شد. با این حال، وی نگرانی خود را ابراز داشت که روند بهبود وضعیت حقوق بشر نه تنها ممکن است به نقطه اوج خود رسیده باشد، بلکه حتی در حال کندشدن و عقب‌گرد نیز باشد. او از رئیس‌جمهور و دولت

خواست تا تلاش‌های بیشتری را به‌خرج دهند تا عدالت و حقوق بشر - به‌ویژه حقوق زنان - حفظ و تحکیم گردد، نه این‌که تضعیف شده یا قربانی مصالحت‌های سیاسی شود.

مسائل مربوط به حقوق بشر و پاسخ‌گویی باید در تمام مسیرهای تلاش - اعم از سیاسی، انکشافی و امنیتی - به‌گونه فراگیر ادغام گردد.

افزایش تلفات غیرنظامیان مایه نگرانی عمیق است؛ اکثریت قاطع این تلفات به‌دست عناصر مخالف دولت و گروه‌های مسلح خودسر یا جرمی وارد می‌گردد. قتل‌های هدفمند غیرنظامیان و استفاده از ماین‌های تعبیه‌شده دست‌ساز، به‌گونه فزاینده به تاکتیک‌های رایج مبدل شده‌اند.

موارد جان‌باختگان در این دوره شامل رئیس محکمه استیناف کندز، مسئول ارشد انتخاباتی در کندز، آمر معارف یک ولسوالی در پروان، و یک زن جوانی می‌گردد که در کمپاین‌های واکسیناسیون در جوزجان اشتراک داشت. در واقع، افزایش حملات علیه زنان مایه نگرانی جدی است. تنها دوشنبه گذشته، یک افسر زن شجاع پولیس در هلمند، بریدمن نگاره، هدف گلوله قرار گرفته و کشته شد؛ همان‌گونه که پیش از او، اسلام‌بی نیز در اوایل سال جاری به قتل رسیده بود.

یک جنگجوی سرکش طالبان، سوشمیتا بنرجی - مددکار اجتماعی و نویسنده شناخته‌شده هندی‌تبار که با یک افغان ازدواج کرده بود - را به‌گونه وحشیانه به قتل رساند.

جنبش طالبان همچنان در بیانیه‌های عمومی خود تأکید می‌ورزد که هر فردی که با دولت مرتبط باشد، یا به‌گونه‌ای حامی آن پنداشته شود، هدف قرار می‌گیرد. این امر شامل معلمان، مقامات عدلی و قضایی، و کارمندان خدمات ملکی نیز می‌گردد که نقض آشکار حقوق بین‌المللی بشردوستانه به‌شمار می‌رود.

آقای رئیس،

پیامد دیگر افزایش عدم قطعیت و خشونت، تشدید بی‌جاشدن جمعیت بوده است. تغییر ماهیت منازعه به‌سوی درگیری‌های بیشتر زمینی، تأثیر هم‌زمانی بر غیرنظامیان داشته است. اکنون نیم میلیون تن در داخل کشور بی‌جا شده‌اند که بیش از ۱۰۰ هزار تن آنان تنها در هفت ماه نخست سال جاری بی‌جا گردیده‌اند. هم‌زمان، شمار مهاجرانی که به افغانستان بازگشته‌اند، در مقایسه با عین دوره در سال ۲۰۱۲، ۴۱ درصد کاهش یافته است.

در سال جاری، درخواست کمک‌های بشردوستانه شاهد سطح بسیار بالاتری از تمویل بوده است. با این حال، افزایش نیازهای بشردوستانه مستلزم تمویل باثبات‌تر و انعطاف‌پذیرتر خواهد بود تا پاسخ‌گویی سریع

به بحران‌های بشردوستانه امکان‌پذیر گردد. خرسندم یادآور شوم که اکنون از سوی جامعه بین‌المللی تمویل‌کنندگان، توافق و تعهدی برای حمایت از صندوق مشترک بشردوستانه برای افغانستان به‌وجود آمده است؛ صندوقی که انتظار می‌رود در اوایل سال ۲۰۱۴ فعال گردد.

آقای رئیس،

چنان‌که معاون سرمنشی، یان الیاسون، پیش از این پس از سفرش در این دوره به شما گزارش ارائه کرده است، پیام کلیدی مردم افغانستان عبارت است از تمایل به صلح، عدالت، رفاه و ثبات، و ضرورت حفاظت از دستاوردهایی که طی دهه گذشته حاصل گردیده است. به‌حق از ما خواسته می‌شود که در این زمینه همکاری نماییم.

معاون سرمنشی، ری کِنِدی، از دیپارتمنت مصونیت و امنیت، نیز به افغانستان سفر کرده است تا از نزدیک واقعیت وضعیت امنیتی پیچیده و بی‌ثبات و پیامدهای آن را برای فعالیت‌های ملل متحد مشاهده نماید. مصونیت کارکنان، در تعیین شیوه‌های ماندن و ارائه خدمات، در صدر اولویت‌ها قرار دارد.

در عناصر حیاتی‌ای که زیربنای روندهای گذار افغانستان را تشکیل می‌دهد، پیشرفت روشنی به‌دست آمده است. در عین حال، چالش‌ها، به‌ویژه در بخش‌های امنیت و مواد مخدر، همچنان پابرجا می‌باشد.

برای تحقق تعهدات متقابل در چارچوب پاسخ‌گویی متقابل توکیو، اقدامات بیشتری مورد نیاز است. تمرکز بر آمادگی‌های انتخاباتی نباید توجه را از مسائلی چون مبارزه با فساد، حاکمیت قانون و رشد اقتصادی منحرف سازد. همین موارد است که پایداری نهایی نهادی و مالی افغانستان را تضمین خواهد کرد.

من از نشانه‌های حمایت مثبت منطقه و تعهد دوام‌دار جامعه بین‌المللی در راستای حفظ تحرک مستمر برای تقویت نهادهای افغانستان، حاکمیت ملی افغانستان و راه‌حل‌های افغان‌محور استقبال می‌نمایم.